

Sơ sinh Đến Sáu Tuổi - Tăng trưởng và Phát triển

Quý vị nên hỏi. Các Bé Không thể Chờ đợi.

Là gì

Biểu đồ này được thiết kế cho cha mẹ, nhưng sẽ hữu ích cho bất cứ ai biết hoặc làm việc với trẻ em.

Tại sao

Biểu đồ sàng lọc này là một công cụ nhanh để giúp quý vị nhận ra các vấn đề tiềm ẩn liên quan đến thị lực, thính lực và sự phát triển của con mình. Biểu đồ này sẽ giúp quý vị xem xét con mình một cách toàn diện. Quý vị sẽ theo dõi sự phát triển của bé trong các lĩnh vực tư duy, kỹ năng xã hội, nghe, nói và vận động. Một số kỹ năng vận động sử dụng cơ bắp nhỏ (như ngón tay), một số khác sử dụng cơ bắp lớn (như chân). Điều quan trọng là phải theo dõi thị lực và thính lực của bé ở mọi lứa tuổi.

QUAN TRỌNG! Biểu đồ này là một công cụ nhanh để giúp quý vị theo dõi thị lực, thính lực và sự phát triển của con quý vị, và không nên được dùng làm công cụ kiểm tra, thẩm định hoặc đánh giá sự phát triển.

Bằng cách nào

Liệt kê bên dưới mỗi độ tuổi là một số hoạt động mà hầu hết các bé thuộc độ tuổi đó sẽ làm được. Ví dụ, đến 12 tháng thì hầu hết các bé có thể làm tất cả các hoạt động được liệt kê dưới độ tuổi từ 6 đến 12 tháng. Tuy nhiên, hầu hết các bé sẽ không thể làm được tất cả các hoạt động này khi mới lên 6 tháng tuổi. Điều tương tự cũng đúng với các độ tuổi khác. Do đó, đừng quá lo lắng nếu một bé ở tuổi nhỏ hơn trong độ tuổi không làm được tất cả các hoạt động. Vì trẻ em phát triển ở các mức độ khác nhau, quý vị đừng quá lo chỉ vì con mình có vẻ như hơi chậm thực hiện một hoạt động nào đó.

Đọc các hoạt động được liệt kê dưới độ tuổi của bé và dưới phần thị lực và thính lực. Xem và lắng nghe trong lúc bé chơi. Bé có làm được các hoạt động không? Điều quan trọng là bé có đủ thời gian, không gian và vật liệu cần thiết cho mỗi hoạt động. Ví dụ: đừng nói bé không vẽ được khuôn mặt nếu quý vị không cho bé giấy và bút chì hoặc bút màu để vẽ.

Quý vị có lẽ nên theo dõi và lắng nghe bé trong nhiều ngày, sử dụng biểu đồ để ghi lại bất kỳ quan ngại nào quý vị có thể có. Nếu một bé ở tuổi lớn hơn trong độ tuổi không làm được tất cả các hoạt động của độ tuổi đó, gia đình có thể chia sẻ quan sát của mình với một chuyên gia, người mà có thể xem xét kỹ hơn sự phát triển của bé.

Khi nào

Xem và lắng nghe bé trong lúc bé đang chơi. Quý vị theo dõi để xem bé thường như thế nào. **Đừng dùng biểu đồ này khi bé đang ốm, mệt mỏi hoặc cáu kỉnh.**

Rồi sao nữa

Quý vị có thể gọi cho chương trình Help Me Grow Washington (Giúp Con Mau Lớn) theo số điện thoại ghi trên mặt sau ấn phẩm này để lấy tên của Lead Family Resources Coordinator/FRC (Điều phối viên Nguồn lực Gia đình) của địa phương quý vị nếu quý vị lo ngại về sự phát triển của con mình. Ngoài ra, bác sĩ của bé, sở y tế hoặc khu học chánh cũng có thể giúp đỡ quý vị và các gia đình tìm một cơ quan gần đó mà có thể kiểm tra chuyên sâu hơn sự phát triển, thị lực và thính lực của bé.

Thị lực

Con quý vị có...

- Giao tiếp bằng mắt (nhìn vào mắt quý vị)
- Nhìn theo một vật thể đang di chuyển
- Đi bộ hoặc bò mà không thường xuyên va vào đồ đạc
- Nhìn vào người và vật bằng cả hai mắt
- Giữ đồ vật ở khoảng cách bình thường (sau 6 tháng tuổi)
- Đi bộ hoặc bò qua chỗ có bóng râm hoặc những chỗ trông khác nhau (thảm, gạch)
- Nhìn vào mọi người và vật mà không bị lè hoặc nheo mắt (sau 9 tháng)
- Có đôi mắt trong, không bị đỏ hoặc chảy nước mắt

Thính lực

Con quý vị có...

- Nhận thức được các tiếng ồn trong nhà (điện thoại, tiếng gõ cửa, tivi)
- Có giọng nói không quá to hoặc quá nhỏ
- Chơi với đồ chơi phát ra tiếng động (lục lạc, chuông)
- Bắt chước âm thanh (sau 1 tuổi)
- Sử dụng một số âm cuối ("s" hoặc "ing") sau hai tuổi
- Làm theo hướng dẫn bằng lời nói
- Giữ âm lượng vừa phải trên tivi hoặc radio
- Nghe truyện, băng ghi âm hoặc truyền hình mà không gặp khó khăn
- Nói một cách hầu hết mọi người có thể hiểu (nếu hơn 2-1/2 tuổi)
- Đến với quý vị khi quý vị gọi từ một phòng khác (sau 2 tuổi)

Sơ sinh Đến Sáu Tuổi - Tăng trưởng và Phát triển

Quý vị nên hỏi. Các Bé Không thể Chờ đợi.

Washington State Department of
CHILDREN, YOUTH & FAMILIES

Dành cho cha mẹ:

Là cha mẹ, quý vị là người quan trọng nhất trong cuộc đời của con quý vị. Quý vị hiểu con mình nhất. Nếu quý vị có quan ngại về sự phát triển của con mình, quý vị có thể cho trẻ đi khám sàng lọc. Vui lòng đặt câu hỏi nếu quý vị có bất kỳ thắc mắc hay quan ngại nào. Gọi cho Help Me Grow Washington để biết tên của Lead Family Resources Coordinator/FRC (Điều phối viên Nguồn lực Gia đình) địa phương, người mà có thể giúp quý vị.

Dành cho các bên cung cấp dịch vụ:

Trẻ em lớn lên và phát triển theo những cách khác nhau. Hãy cố gắng thường xuyên trao đổi với các gia đình về sự phát triển của con họ. Hỏi họ về những kỹ năng mà con họ mới học được, về những quan ngại của họ, và chia sẻ quan sát của riêng quý vị. Cho các gia đình biết rằng nếu họ có quan ngại, họ có thể gọi cho Help Me Grow Washington để được tư vấn hoặc trợ giúp. Họ sẽ giới thiệu gia đình đến Lead Family Resources Coordinator/FRC (Điều phối viên Nguồn lực Gia đình) tại địa phương. Quý vị cũng có thể gọi Help Me Grow Washington để xin tên và số điện thoại của FRC và chia sẻ thông tin này với gia đình trực tiếp.

Sơ sinh - 3 tháng Con quý vị có...

- Nâng đầu và ngực của mình khi nằm sấp
- Di chuyển tay, chân một cách dễ dàng
- Theo dõi động tác của quý vị bằng cách quay đầu sang bên
- Dễ dàng bú sữa mẹ hay sữa chai và nút sữa tốt
- Giật mình hoặc khóc khi có tiếng động lớn
- Nhìn quý vị, nhìn mặt quý vị
- Tạo ra tiếng òng ọc hay u ơ
- Mỉm cười khi bạn cười hoặc nói chuyện với bé
- Dễ dịu xuống khi được ôm ru

3 - 6 tháng Con quý vị có...

- Chơi với hai bàn chân khi nằm ngửa
- Nâng đầu và ngực của mình, đặt trọng lượng cơ thể lên hai bàn tay khi nằm sấp
- Giữ đầu thẳng, ổn định mà không cần hỗ trợ
- Lăn người từ tư thế nằm úp sang nằm ngửa và trở lại
- Chơi với hai bàn tay bằng cách chạm chúng vào nhau
- Với lấy đồ chơi
- Nhặt đồ chơi được đặt trong tầm tay
- Quay đầu về hướng âm thanh
- Tạo ra nhiều âm thanh khác nhau
- Cười to
- Cố gắng thể hiện cái mình thích và không thích

6 - 12 tháng Con quý vị có...

- Kéo mình đứng lên khi có người đỡ
- Ngồi chơi không cần đỡ
- Chuyển đồ chơi từ tay này sang tay kia
- Tự ăn thức ăn cầm tay
- Bắt chước vẫy tay chào tạm biệt
- Cho quý vị biết nhu cầu bé bằng sự chuyển động và âm thanh
- Bắt chước phát ra âm thanh ("ba-ba", "ga-ga")
- Thay phiên nhau khi chơi với người lớn (hành động, âm thanh hoặc nét mặt)
- Cho quý vị biết bé hiểu được câu hỏi đơn giản ("Con muốn ăn nữa không?")
- Biết phân biệt cha mẹ và người lạ

12 - 18 tháng Con quý vị có...

- Tự đi bộ
- Nhặt các vật nhỏ (cỡ quả nho khô)
- Bỏ đồ vào hộp đựng, lấy đồ ra từ hộp đựng
- Đặt vật này lên trên vật kia
- Tự ăn bằng thìa
- Nói hai hoặc ba từ khác nhau ngoài tiếng "Mama" hay "Dada"
- Dùng từ để xin thứ mình muốn
- Giữ và uống từ ly nước mà chỉ bị tràn một tí
- Chỉ vào đồ vật hoặc hình ảnh theo tên của nó

18 tháng - 2 tuổi Con quý vị có...

- Đi lên, xuống cầu thang khi được nắm tay đỡ
- Vẽ nguệch ngoạc
- Lắc mình theo điệu nhạc
- Nói được hai chữ liền nhau ("uống nữa")
- Bắt đầu đặt câu hỏi ("nước?", "bye-bye?")
- Tự ăn bánh sandwich, cắn đồ ăn
- Cởi vớ, giày
- Xem truyện tranh với người lớn
- Đưa ra lựa chọn đơn giản về đồ chơi (xếp hình hoặc xe tải)
- Bắt chước đưa trẻ khác (đổ cát, ném bóng)

2 - 3 tuổi Con quý vị có...

- Rành đi bộ, chạy, dừng lại, bước lên và ngồi xổm xuống
- Chống 3 hoặc nhiều vật lên nhau
- Tự dùng thìa và ly
- Làm theo hướng dẫn gồm hai bước ("Con hãy lấy cuốn sách đặt lên bàn")
- Nói tên năm đến sáu bộ phận cơ thể
- Tham gia vào cuộc trò chuyện đơn giản
- Trả lời câu hỏi đơn giản như "cái gì" và "con muốn gì" ("Con muốn ăn gì trưa nay?")
- Chỉ vào hoặc nêu tên đồ vật khi được cho biết cách sử dụng của chúng ("Con uống nước bằng cái gì?")
- Giúp làm những việc đơn giản (nhặt đồ chơi)
- Thường xuyên dùng câu nói gồm 2-3 từ

3 - 4 tuổi Con quý vị có...

- Nhảy, chạy, ném, leo trèo, sử dụng thăng bằng tốt
- Vẽ vòng tròn, đường thẳng và chữ thập bằng bút crayon
- Dùng đồ chơi, vật liệu khác để chơi trò giả vờ
- Thích xem truyện tranh và nghe đọc truyện
- Hiểu các từ mô tả vị trí (đằng sau, bên dưới, ở trong, ở trên)
- Sử dụng lời nói để hiểu
- Luôn hỏi "tại sao" hay "cái gì"
- Thích chơi với những đứa trẻ khác
- Đôi khi đợi đến phiên mình
- Trả lời những câu hỏi đơn giản như "ở đâu" và "ai"

4 - 5 tuổi Con quý vị có...

- Nhào lộn, nhảy hoặc chơi các trò chơi sử dụng cơ bắp lớn (như chân)
- Nhảy cò một chân
- Vẽ khuôn mặt trông giống như khuôn mặt
- Mặc quần áo với một chút giúp đỡ
- Hỏi những câu hỏi dùng những từ "cái gì, ở đâu, ai và tại sao"
- Phát âm rõ ràng hầu hết các âm thanh ngoại trừ âm "s, z, th và r"
- Sử dụng các từ mô tả kích thước và số lượng (lớn, nhiều)
- Nói được cả họ và tên của mình
- Thích chơi với trẻ cùng tuổi

5 - 6 tuổi Con quý vị có...

- Thích bắt, ném, đá bóng
- Có sự cân bằng tốt khi chơi các trò chơi sử dụng cơ bắp lớn (trò chơi tag, nhào lộn, bóng chày)
- Thích dùng kéo để cắt
- Tự mặc quần áo, kê cả cài nút, bấm nút, kéo dây kéo
- Thể hiện sở thích viết chữ
- Nói chuyện giống như người nhà (sử dụng các từ, câu giống nhau)
- Làm theo hướng dẫn gồm ba bước theo thứ tự ("Lấy quả bóng, bỏ vào hộp đồ chơi, xong ngồi vào bàn.")
- Giới thiệu tên, họ, tuổi và giới tính của mình.
- Thích chơi các trò chơi có tổ chức với những đứa trẻ khác (Simon nói, trò tag)

Liên lạc:

The Washington State Department of Children, Youth & Families Early Support for Infants and Toddlers Program

PO Box 40970
Olympia, Washington
98504-5534

Điện thoại: (360) 725-3500
FAX: (360) 725-4925

www.dcyf.wa.gov/services/child-development-supports/esit

Help Me Grow Washington
Điện thoại: 1-800-322-2588

Nếu quý vị muốn bản sao của tài liệu này bằng định dạng hay ngôn ngữ khác, vui lòng liên lạc với DCYF Constituent Relations (1-800-723-4831 | 360-902-8060, ConstRelations@dcyf.wa.gov). DCYF PUBLICATION FS_0030 VI | DEL 11-002 (01-2020) Vietnamese